

**Lleure/
Escola**

L'art a l'aula

Residència artística

El programa **Creadors en Residència** apropa l'art contemporani als instituts amb l'estada d'un artista durant tot un curs

COMUNICAR. L'artista Jordi Mitjà ha fet la residència a l'IES Milà i Fontanals de Barcelona. Ha decidit basar el seu projecte en el llenguatge, a partir de la recopilació de materials antics.

XAVIER TEDÓ

L'artista empordanès Jordi Mitjà ha tingut enguany un dels encàrrecs més complicats de la seva trajectòria professional. Sense cap experiència prèvia en el món de la docència, el reconegut creador figuerenc ha hagut de superar el repte d'acostar l'art contemporani als alumnes de l'aula d'acollida de l'Institut Milà i Fontanals, del barri del Raval de Barcelona: "Ha sigut l'empresa més difícil, haver-me d'explicar. Són estudiants que acaben d'arribar i no parlen català ni castellà. Va ser un xoc al principi, sort de les educadores, però vaig necessitar ben bé dos mesos per poder-me situar".

Mitjà ha sigut un dels deu artistes que enguany han participat en el projecte Creadors en Residència, que permet que els estudiants de secundària descobreixin els

processos propis de la creació contemporània a partir del contacte i el diàleg continuat amb un creador, i que reflexionin sobre l'art a partir d'aquesta experiència. "El que tenia pensat fer ho vaig descartar, i la meua tasca inicial va ser la de cohesionar el grup, reinventant-me constantment per fer-me entendre", admet Mitjà, que fruit del perfil de l'alumnat ha basat el seu treball en el llenguatge.

Ho ha fet recopilant material antic, com llibres de text, mapes o diapositives, i condicionant l'estudi de ràdio en desús des de fa molts anys com a taller. Artista avesat a l'arxiu i la compilació, com a seguidor de l'art pobre, ha ensenyat als alumnes que "amb molt poc es poden fer moltes coses". En aquest sentit, Mitjà explica: "M'agrada aprofitar el que ens envolta, donar una altra vida a objectes d'altres èpoques, tot i que la

L'objectiu és que l'artista concebi projectes conjunts amb els estudiants

Deu artistes han implicat estudiants d'institut en els seus processos de creació

COS. Aimar Pérez ha participat en el projecte a l'IES Menéndez i Pelayo reivindicant el cos. FITO CONESA

devastació cultural fruit de la crisi també m'hi obliga per finançar els meus projectes".

Amb el material que també els han cedit artesans del barri, Mitjà i els alumnes han acabat realitzant escultures, projeccions i fins i tot una minipèl·lícula amb teatre d'ombres xineses a partir d'un conte en català que es van inventar ells mateixos. La seva última intervenció també relacionada amb el llenguatge serà canviar el rètol franquista de la façana de l'institut.

Marta Escoto, professora de català de l'institut i coordinadora del projecte, remarca que ha sigut "una manera real d'aprendre llengües, perquè han anat a comerços a demanar material i ha millorat la seva autoestima perquè les seves obres, que són de molta qualitat, s'exposaran a l'institut i també en algun equipament cultural del barri".

Escollar el cos

Ho ha tingut menys complicat a l'Institut Menéndez i Pelayo, del barri de Sant Gervasi, el ballarí Aimar Pérez, que tampoc ha desenvolupat un projecte concret, sinó que ha utilitzat les dues hores setmanals que es dediquen a aquesta iniciativa a "recuperar el cos no com a mitjà de transport del cervell sinó com a òrgan sensible d'aprenentatge".

L'objectiu ha sigut ni més ni menys que reflexionar sobre les pràctiques pedagògiques: "El sistema educatiu col·loca l'alumne en una cadira durant vuit hores al dia perquè aprengui conceptes a nivell cognitiu, però separant-lo del cos, i els hem de donar l'oportunitat d'escollar el seu cos i oferir-los un espai per expressar-se. Tinc la sensació que no es valora la seva opinió".

Així, cada sessió comença amb els alumnes estirats a terra amb uns auriculars d'aïllament de so per escoltar el silenci durant deu minuts: "Al principi era menys temps, però cada cop en volen més. Quan acabem parlen del que han pensat o escoltat, de coses que els han cridat l'atenció i també del pla de treball del dia". El canvi que ha vist en el grup és la seva principal satisfacció: "Estan molt més oberts i receptius i amb més ganes de col·laborar i de dir-hi la seva. Sentir-se escoltat és essencial".

Pérez ha volgut mostrar que el seu treball és multidisciplinari i per això compta amb el suport d'altres artistes amb qui col·labora habitualment, com la ballarina Mar Medina, el grup de música ZAI i els Cube.bz, dos tècnics de llum que han ensenyat als alumnes les tècniques d'il·luminació per estimular-los des de molts angles diferents. El resultat final ha sigut un espectacle que presentaran el 28 de maig al Mercat de les Flors, que gira al voltant de la violència de gènere, l'homofòbia, el *bullying*, les microviolències quotidianes, però també l'amor, l'amistat i la llibertat. "Volia que fos un reflex del que ells volen parlar i no del meu desig com a creador", diu el coreògraf.

El balanç que fa del projecte és altament positiu: "Genera un efecte d'ona expansiva que, per poc que sigui, afecta la dinàmica del centre motivant preguntes i reflexions i trencant les convencions i rutines de l'institut. La dansa entesa d'aquesta manera hauria de formar part de la formació". Ho veu de la mateixa manera Julián Samaniego, professor de música de l'institut que ha coordinat el programa: "El sistema educatiu dóna l'esquena a l'art, es dediquen poques hores a l'expressió artística. Cal canviar el currículum perquè no sigui un privilegi. Està bé que se sàpiguen més idiomes i matemàtiques, però els sentiments han d'aflores. Per sort, aquí la direcció sempre hi ha apostat i és el segon curs que implemtem el programa".

Diàleg en xarxa

Carles Giner, director de Promoció dels Sectors Culturals de l'ICUB, que és qui gestiona el programa en col·laboració amb el Consorci d'Educació de Barcelona i amb cinc associacions i equipaments culturals, destaca que "el projecte es fa en diàleg: l'autoria és compartida perquè els alumnes són subjectes actius, i els creadors, permeables". Les gairebé quaranta residències que s'han fet fins ara són el millor indicador de l'èxit d'aquesta proposta. "A la pròxima incorporarem la sala Heliogàbal per introduir la música com a disciplina artística", revela Giner, que recorda que cada residència té el seu propi blog a la xarxa. ■